

Utsendt p. post
uka eller retning.

MATERIALE TIL HOVEDINNLEDNING PÅ SOMMERLEIRENE.

Vedlagt følger grovdisposisjoner til hva hovedinnledningen på sommerleirene bør inneholde. Vi presiserer at dette er disposisjoner der ~~stoffet~~ stoffet er framstilt i stikkordsform. Dette gjør det sjøl sagt umulig å gi en nyansert framstilling av materialet, og hvilke ~~tankeganger~~ tankeganger som ligger bak.

Dette materialet burde i alle høve, sammen med anvist lesemateriale gi et brukbart grunnlag for hva slags problemstillinger som bør diskuteres på leirene.

Innledningen er lang, og delt i to. Den første delen er i hovedsak analytisk og tar sikte på å beskrive endel viktige utviklingstendenser i norsk økonomi.

Den andre delen behandler noen sider ved vår økonomiske politikk og taktikk, på bakgrunn av denne analysen.

En tredje bolk, vil i egen innledning ta opp hvilke perspektiv utviklingen i kapitalismen reiser, åssen dette reiser spørsmålet om sosialisme og en kritikk av reformistiske opplegg for "sosialisme på norsk".

Ferdig utskrevne innledninger vil foreligge på sommerleirkonferansen.

OPPLEGG FOR SOMMERLEIRINNLEDNING SØNDAG

FØRSTE DEL (80 min)

A

DISPOSISJON

- I Norsk økonomi er en del av den imperialistiske verdens-
økonomien
- II Norsk økonomi de siste åra (Stoda)
- III Oljens betydning for norsk kapitalisme
- IV Inflasjon
- V Arbeidsløshet
- VI Utvikling av ny teknologi
- VII Borgerkapets økonomiske strategi (70åra og 80åra)
- VIII Statens stilling i norsk økonomi
- IX Utviklinga i næringsstrukturen
- X Endringer i klassene

B

Stikkord til de enkelte delene.

I

Syklisk krise i verdensøkonomien, rundt bunnen nå. Må drøfte utviklingen i de fire viktigste motsigelsene i verden. Stor usikkerhet om utviklingen framover. Norge er ikke uavhengig av verden - norsk kapitalisme har også kriser. Vi har ikke noen sjelstendig analyse av dette. Må peke ut noen saker som bør undersøkes.

Kilder: Røde Fane 3/81, Stortingsmelding 79 (80-81) samt en del materiale ellers.

II

II

Norsk økonomi har hatt høykonjunktur 79-80. Borgerkapet har tatt inn hele gevinsten. Må se litt på linjer tilbake og utviklinga i fordelinga av inntektene.

Kilder: RVs hefte om økonomi, Lysestøl-artikkel i KK om Økonomisk Utsyn 1980x.

III

Olje i Norge for 100 års utvinning. Enorm inntektsøkning pga økt utvinning og økt pris. Grunnrenteinntekt. Borgerkapet får hele inntekten. Oljen skiller norsk kapitalisme

- 2 -

Fra nabolandene, men betyr ikke at kapitalismens utbytting er vekk. Fordeling av oljeinntektene. Statens overskudd. Pengene kan brukes. Bruk av inntektene påvirker norsk økonomi. Utvinningstakt, nasjonalisering, statsdrift?
Kilde: Oktobers oljebok.

IV

Borgerskapet frykter inflasjon og vil bekjempe den. Hva mener vi om inflasjon? Referere og avsløre borgerskapets inflasjonsteorier. Hva er årsaken til inflasjon - veit vi nok sjøl? Facts om inflasjon og kampen mot den.

Kilder: St.meld 79, kap 9, Oljeboka, kap 7, Lærebok i politisk økonomi.

V

Er det arbeidsløshet i Norge? Arbeidsløsheten i verden. Ulike slag arbeidsløshet. Hulheten i parolen "Arbeid til alle". Kampen mot arbeidsløsheten.

Kilde: St.meld 79, kap 4, ~~xxxxxxx~~ RVs økonomi-hefte.

VI

AKPs datautvalg skal komme med dette materialet.

VII

Kort om regjeringas politikk i 70-åra. Den nye politikken fra lønnstoppen i 78. Kort om ulike retninger i borgerskapet (Stat, industri, bank). Hvordan jobber de for å få ut maksimal profitt nå. Borgerskapet og oljepengene. Linjene med senka kjøpekraft, offentlig nød, maks til investeringer og imperialistisk ekspansjon i ny skala. Strategien for å få massene til å støtte dette. Regjeringas langtidsprogram (St.meld 79).

Kilder: Oljeboka, kap 8, St.meld 79, kap 1, RVs ~~xxxx~~ økonomihefte.

VIII

Statens grunneierrolle i Nordsjøen har økt statens betydning i økonomien. Det samme har nødvendigheten av stor kapital

i oljeutvinninga gjort. Både som fellekapitalist og som planlegger har kapitalismen mer og mer behov for statsdrift. Hva har hendt de siste åra, hvordan skal vi se på statens rolle idag - hvordan ser partiene på staten.

Kilde: Røde Fane ^{Krisenr 75/76} / , samt noe i oljeboka kap 8 og (forhåpentlig) noe nytt materiale.

ÆIX

Kapitalismen utvikler seg etter økonomiske lover, og disse får betydning for hvor kapitalen vil ~~sette~~ satse på økt produksjon. Det er mulig å si noe om ulike alternative for utviklinga i årene framover, og hvordan kamp mellom borgergrupper og mellom borgerskapet og arbeiderklassen kan få betydning. Data- og teknologisk utvikling er en viktig faktor. Bruk av oljepengene en annen. Statlig politikk (f.eks Lied-utvalget) virker også.

Kilder: Oljeboka, kap 7, St.meld 79.

X

X

Det er klart at den økonomiske utviklinga får betydning for klassene i Norge. Det skjer endringer i borgerskapet, kanskje særlig mellom ~~stærke~~ borgere i stat og privat sektor. Det vil skje endringer i arbeiderklassen og i småborgerskapet. Her veit vi noe - men mye er ubesvart. Det er en oppgave å få mer grep om dette.

Kilder: Prinsipp-programmet, Klasseanalyseartikler i Røde Fane 80/81.

C INNRETNING PÅ FØRSTE DELEN

Hvor går norsk kapitalisme? - er innledninga kalt. Den første delen av foredraget skal bidra med en del av det materialet vi har om norsk kapitalisme - konsentrert om økonomi.

Først: Innledninga må bringe fram en del materiale om norsk økonomi. Fakta, antakelser, noen tall. Den må gi et visst grunnlag for å diskutere.

Derneft: Innledninga må prøve å gi en del "lærebokstoff" i hvordan en skal forstå og analysere økonomi, og ulike syn på dette, også polemikk mot borgernes teorier.

Derneft: Innledninga må peke ut en del områder der vi veit for lite, peke på ulike syn i mange spørsmål og motsigelser i analyse av økonomi.

Den første delen blir mest fakta, lærebok og problemstillinger, mens del to vil gi mer stoff om politisk strategier for ~~økonomisk~~ økonomisk politikk.

En viktig erfaring fra en del RV-seminar er at folk tror de sjøl veit lite og at innlederen er "otakel". Dette skiller ut økonomi fra f.eks forsvarsdebatter. Dette gjør det spesielt viktig å få folk utpå - få vekk at økonomi er et ekspertområde hevet over politikken.

D. Noen problemstillinger/ motsigelser i dette stoffet.

1) Går kapitalismen til grunne? Eller er norsk kapitalisme hevet over klassekampen pga oljen? Dette er to ulike syn på ~~det~~ I i disposisjonen. Hvor mye betyr egentlig Verden for norsk økonomi?

2. Er det krise i norsk økonomi? har det vært høykonjunktur er det rett at industrien står i fare?

3. Er oljepenger mer til skade enn til gagn? Er vi for sjølberging? Hvilke virkninger får oljepenger? Hva slags problemer møter folk på stand om dette?

4. Hva er de viktigste argumentene en hører for borgerskapets politikk med lønnsnedslag, konkurranseevne, mer til investeringer osv? Hvilke problemer har vi sjøl i å overbevise folk amat våre krav er både rettferdige og mulige? Hvor er hullene, og hvordan kan vi tette dem ut over apeller til klassestandpunkt og reine slagord.
5. Ulike syn på borgerskapets strategi, hvorfor de fører den politikken de gjør. Hvor mye er politikk - hvor mye er innordning i kapitalismens økonomiske lover?
6. Inflasjon er en viktig sak i valgkampen. Her trengs både en diskusjon om hvorfor og om kampen mot inflasjon.
7. Det fins klart forskjellige syn på klasseanalyse - både om hvor mange klasser det er i Norge.
8. Hvordan foregåe strukturendringer under kapitalismen, hvor mye er økonomiske lover og hvor mye er politikk?

E. ER MER STOFF?

Planen er å få fram et mest mulig ferdig forslag til innledning til sommerleirkonferansen. Dette må nødvendigvis bli svært kortfattet på hvert emne fordi det skal være innenfor 80 min. Det er et åpent spørsmål om dette nå omfatter for mye stoff - slik at en bare smaker på mange ting uten å gå i dybden på noe. Dersom det trengs materiale ut over innledningen må det raskt komme fram pga den korte tida.

Det er nevnt en del lesekilder i oversikten. To viktige kilder er ikke med der: RVs program og AKP(m-l)s utkast til arbeidsprogram.

GROVDISPOSISJON TIL SOMMERLEIRFOREDRAG - DEL II. (60 min.)

HOVEDMÅLSETTINGENE FOR VÅR ØKONOMISKE POLITIKK X.

1) Den økonomiske kampens betydning-og begrensning.

Begrepet "økonomisk politikk" trenger avklaring. Blir mye brukt i politikken, og også i partiet, blant progressive og på ~~venstre~~ venstre sida. Slik begrepet brukes, dekker det alt fra reformisme til en revolusjonær taktikk for den økonomiske kampen.

Men AKP(m-l)s behandling av - og ~~sinne~~ holdning til samfunn økonomien går langt utover den økonomiske kampen under kapitalismen

Gjennom å anvende den marxistiske, politiske økonomien på det norske samfunnet og analysere det, så er det kapitalismen i sin helhet som er gjenstand for våre undersøkelser.

På dette grunnlaget må vi slå fast at utbytting, anarki i produksjonen, kriser, arbeidsløshet, miljødeleggelse osv. er uunngåelige og lovmessige uttrykk for den kapitalistiske produksjons måten. Det er ~~for~~ foreteelser, som ikke kan avskaffes innafor kapitalismens rammer.

1 - En hovedmålsetting for oss er derfor, med den marxistiske, politiske økonomien som redskap, å avsløre kapitalismen, produksjons anarkiet og utbyttinga og propagandere nødvendigheten av sosialisme. Videre å avsløre borgerlige teorier om samfunnsøkonomien.

2 - Den andre hovedmålsettinga vår er å mobilisere arbeiderklassen og folket til kamp for ~~le~~ levevilkåra sine med på å motstå angrep fra borgerskap/regjering og for å motarbeide at virkningene av kapitalismen veltas over på arbeidsfolk.

Dette må være området for vår økonomiske politikk, dvs. den økonomiske kampen under kapitalismen. Ved å definere vår økonomiske politikk som vår linje for den økonomiske kampen, legger vi og grunnlaget for å klargjøre den økonomiske politikken/-kampens begrensning.

Vår lønns - og tariffpolitikk, vår "industripolitikk" osv. er emner for vår økonomiske politikk, der det er vår oppgave å utvikle en taktikk for den økonomiske kampen under kapitalismen.

--Både blant kamerater i AKP(m-l) og blant progressive utafor partiet har begrepet økonomisk politikk, industripolitikk osv. blitt brukt annerledes. Det er en utbredt oppfatning at AKP(m-l) skal utvikle en politikk for å administrere kapitalismen "bedre" enn regjeringa og de øvrige borgerlige partiene. Det er sikkert absolutt mulig å administrere kapitalismen bedre enn det den sittende regjeringa har prestert. Men dette kan ikke, og må ikke være, ei målsetting for en revolusjonær politikk.

En slik oppfatning er på linje med SV-ledelsens "sosialisme på norsk", som ikke er annet en "sosialistenes" mer eller mindre fantastier om å administrere kapitalismen "bedre" gjennom "sosialistiske løsninger".

Vår industripolitikk er derfor ikke en politikk for å legge opp en omfattende ^{og helhetlig} investerings- og lokaliseringsplan for industriutvikling i Norge. Å gi seg i kast med noe sånt under kapitalismen ville være svært tilslørende, og spre den reformistiske ideen om at kapitalismen kan oppvise undre til fordel for det arbeidende folket, bare noen har et program for å "drive butikken ~~hår~~ bedre".

Tvert om vil vår industripolitikk ha som oppgave å kritisere kapitalismen og mobilisere arbeidsfolk til forsvar av arbeidsplassa sine, til å kjempe for høyere lønn og bedre arbeidsvilkår, kortere arbeidsdag, kjempe mot forsøket på å undergrave fagforeningenes posisjon gjennom diverse "utvidelser av bedriftsdemokratiet" osv.

Den økonomiske kampen / vår økonomiske politikk kan ikke erstatte den politiske kampen. Tvert om må vi som kommunister drive politisk kamp samtidig med at vi går i spissen for økonomisk kamp.

(Gjennomgå noen av hovedtesene til Lenin i "HMG?".)

(Avslutte med polemikk mot "stadieteorien", dvs. ideen om at veien fram til sosialismen består av "tre atskilte stadier": ---først driver kommunistene og arbeiderklassen bare økonomisk kamp for å "samle styrke og erfaring", ---dernest "utvikles" den økonomiske kampen til teoretisk og politisk kamp, inkludert arbeiderklassens kamp om statsmakta.

En ide som bl.a. Bo Gustafsson propaganderte sterkt for noen år sida, og som også har blitt hevda på venstresida i Norge.

Slå fast at det er vår oppgave som kommunister samtidig å drive økonomisk, politisk og teoretisk kamp.

Derfor må vi drive et allsidig arbeid: jobbe med og propagandere sosialismen, studere den politiske økonomien, ta opp forsvarsspørsmålet, slåss for kvinnenes interesser, de nasjonale minoritetene, drive økonomisk kamp.

Dette må vi gjøre, enten vi har mye eller lite krefter. Hvor hovedkreftene legges må avgjøres ut fra en konkret vurdering av situasjonen i klassekampen og partiets og arbeiderklassens styrke.

2) Noen synspunkter på vår linje for lønnskampen og tariffpolitikken framover.

a) Hvordan har reallønnsutviklinga faktisk vært de siste åra? Åssen ligger den an til å bli?

Påvise at reallønna for den overveldende delen av arbeidsfolk har sunket siden 77, og at den ligger an til å gjøre dette framover. Påvise at dette har skjedd samtidig som kapitalistene har hatt feite år.

b) Det fins ulike vurderinger i borgerskapet om åssen lønna blir fastsatt i åra framover. Stadig flere snakker om "inntektspolitikken i støpeskjea i -80 åra".

Et viktig bidrag her er den nye boka til Skånland.

Staten har stadig større behov for å gripe inn og regulere lønnsfastsettelsen. Dette er imidlertid problematisk fordi kapitalistene investerer ikke etter plan, men der det er mest profit. De er i denne forbindelsen interesserte i arbeidskraft og i konkurransen med andre kapitalister. Derfor er det en objektiv lov at markedskreftene virker inn på lønnsfastsettelsen. Eksempel: ~~xxx~~ Norsk Data og andre er villige til å betale mye for å få kvalifisert personell i konkurranse med andre bedrifter osv. Ditto med oljeindustrien.

Markedsøkonomien står i motsetning til ønsket/behovet hos staten og mange kapitalister om et gjennomregulert lønns/og arbeidsmarked. Skånlands løsning: Del arbeidsmarkedet i A og B -del. B-delen vil omfatte lavprofittindustri, offentlig virksomhet osv. Her fastsetter staten lønnene ved diktat. "Jobb for det du får, eller bli arbeidsløs". A-delen omfatter de profitable geskjeftene. Her må markedskreftene få virke for å sikre kvalifisert arbeidskraft til profitable sektorer.

Statens rolle vil bli stadig viktigere i lønnskampen.

Vår oppgave må være å kjempe for det motsatte:

--i størst mulig grad reise den lokale lønnskampen og mobilisere for å hente ut mest mulig i kamp med den lokale kapitalisten
--kjempe mot statsdiktat. Ikke bare ved å kreve "forbundsvis oppgjør", men ved å gå mot at staten "fastsetter rammer" og ethvert annet opplegg for statsinngrep i det kommende tariffoppgjøret.

I denne forbindelsen er det viktig å propagandere mot kaketeorien og sosialdemokratenes linje om "samling i bønn" og "solidarisk lønnspolitikk".

At grafisk-arbeiderene får mindre, gir ikke en nikkelse mer til lavtlønte i Teko-industrien. Derimot får kapitalistene i den grafiske industrien mer profitt!

Vi må videre gå mot "kostnadspress"-teorien og at lønnsøkninger "fører til inflasjon" og "svækker vår konkurranseevne".

Arbeiderklassen kan ikke ta "ansvaret for" problem som inflasjon osv. som er et produkt av kapitalismen og heller ikke kan avskaffes under kapitalismen. Inflasjonen er dessuten ikke et resultat av økte lønninger, men av statens seddelpresser og statens/finans-kapitalens kredittpolitikk.

Inflasjon og kostnadspress må avvises som argument mot økt lønn. Bare en skjerpå lønnskamp lokalt og mot statsdirigering sentralt kan bidra til å presse fram omfordeling ~~xxxxxx~~ i samfunnet, og være et bidrag mot utviklinga om at "de rike blir rikere, og de fattige fattigere". Derfor er en sånn lønnspolitikk også til fordel for arbeiderklassen som helhet, mens "samling i bånd", "moderasjonslinja" og "konkurranseevnelinja" m.v. forsterke den nåværende "de rike blir rikere-de fattigere" blir fattigere"-tendensen.

Problemstillinger:

- Vurder ~~xxxxxx~~ Kapittel 4 i "Utkast til Arbeidsprogram" i lys av disse problemstillingene.
- Utelukker de ~~xx~~ synspunktene på lønnskampen og kritikken av den "solidariske lønnspolitikken" muligheten for å utforme en lavtlønns politikk?
- Vil den typen synspunkt på lønnspolitikken som vi har skissert her undergrave mange arbeidsplasser, og sette oss i en taktisk vanskelig posisjon på bedrifter som er trua av nedlegging osv.?

3) Noen synspunkt på vår industripolitikk.

--Borgerskapets syn på norsk industri - og dens framtid. Møtsigelser mellom de ulike fraksjonene. Den sosialdemokratiske regjeringas syn, med vekt på Industrimeldinga.

Industriforbundets og NAFs agitasjon om ~~xxxxxx~~ "kapitaleksport-ikke oljepenger i Norge", "konkurranseevnen" osv.

--Vår holdning til "demokratisering av arbeidslivet"/~~xxxxxx~~ Skyøen-komiteen. Polemisere mot "utvidelse av bedriftsdemokratiet", bl.a. fordi denne utbygginga av klassesamarbeidssystemet undergraver fagforeningenes rolle og posisjon. Stille opp et "alternativt program for økt innflytelse" på arbeidsplassa. Nøkkelledet her er å styrke fagforeningenes/klubbenes innflytelse gjennom krav som: Forhandlingsrett ved innføring av nye produksjonssystemer/ny teknologi, forhandlingsrett ved oppsigelser, rett til innsyn i bedriftsregnskapene, vetorett mot utbetaling av aksjeutbytte, full fagforeningskontroll med de ansattes representanter i styrer og utvalg, bort med taushetsplikten for fagforeningsrepresentanter i styrer og utvalg osv.

--rasjonaliseringer, nedlegginger og arbeidsløshet.

Vi må utforme en motkonjunkturpolitikk, som krever nye arbeidsplasser i offentlig ~~skole~~ sektor. Merk regjeringa som i Langtidsprogrammet har sagt at veksten i offentlig sektor må stanses og reduseres. Viktig å merke at av en nettotilgang på arbeidsplasser i -70åra på 220 000 arbeidsplasser, var bortimot 200 000 i offentlig sektor (undervisning, helse og sosial omsorg).

Vi må også kreve økt boligbygging, utbygging av helsevesnet, utbygging av kommunikasjonene (Nordlandsbanen, veibygging, bruer osv).

Vi må gå inn for arbeidstidsforkortelse, reise kravet om 6-timersdagen straks. Påvise at dette er et kortsiktig krav. Vise at "vi har ikke råd"-argumentet ikke holder, og påvise at gjennomføringa av denne reformen er gunstig for sysselsettinga.

Avsløre "arbeid til alle"-linja til regjeringa er en bløff, og at Langtidsprogrammet og nedskjæringspolitikken ~~ii~~ deres fører til det motsatte.

Gå inn på taktiske problemer ved nedlegginger og rasjonaliseringer. Ta utgangspunkt i at det er håpeløst å gå "prinsippielt mot strukturendringer og nedlegginger". Kapitalismen har endra seg kraftig de siste hundre åra, og kommer til å gjøre det framover. Det som er viktig for oss er kampen om åssen endringene blir gjennomført. Derfor må vi ha en fleksibel taktikk. I ~~no~~ en situasjon krever vi statspenger - og støtte, i en annen situasjon krever vi opprettelse av alternative arbeidsplasser når nedlegging er uunngåelig osv.

Se på og kjempe for begrensning/omlegging av leiefirmavirksomheten. Arbeidsmiljøkampen og energiforsyninga til industrien (bl.a. prisen på energi til den kraftkrevende industrien).

Problemstillinger:

- Riktig å mobilisere til kamp for "motkonjunkturpolitikk"?
- Riktig å bekjempe "utvidelse av bedriftsdemokratiet"?
- Er "vi har ikke råd"-argumentene til borgerskapet mot disse reformene seriøse innvendinger? Viss ikke -hvordan imøtegå dem?
- Er vi prinsippielt mot nedlegginger/strukturendringer?

HVOR GÅR NORSK KAPITALISME?

(oppsummerende del)

Hensikten med et slikt foredrag er å vise på grunnlag av motsigelsene og utviklingstendensene i norsk økonomi så er også norsk kapitalisme nødt til å bukke under. Hensikten er også å polemisere mot reformismen og forklare sosialismens nødvendighet. Med et slikt mål for foredraget, blir det nødvendig å formidle en del grunntrekk i den historiske materialismen. (Det er ei utbredt oppfatning i og utafor partiet at sosialismen er et genialt system, organiseringa av ideene om rettferdighet, demokrati, likhet osv. Det er få som skjønner at Marx sin sosialisme er vitenskaplig, dvs. bygd på en analyse av den eksisterende kapitalismen og eksisterende historiske prosesser. - Forestillinga av sosialismen som et idealsamfunn må føre til Guden som sviktet.)

Nettopp fordi vi har tenkt å bli enda mer konkrete i vår dagsaktuelle politikk, er det helt nødvendig å aktualiser vår analyse av kapitalismen og sosialismen. Dette vil motvirke reformisme og styrke partiets rolle som ideologisk kraftsenter. Dette er ikke minst viktig i ei tid da sosialdemokratiet forsøker å reise kjerringa ideologisk (jfr. boka til Førde ("Vi er alle sosialdemokratar") og Dagbladkronikkene til Reiulf Steen.

Forslag til disposisjon:

1. Er kapitalismen liv laga som system?

En drøfting av dette er gjort i KK-kronikk lørdag 6/6.

2. Den historiske materialismen

Ennlederen bør lese Engels: "Sosialismen fra utopi til vitenskap" og bruke noen hovedteser der på dagens situasjon. Eks. Motsigelsen mellom produktivkreftene og produksjonsforholda.

3. Betydninga av den teknologiske revolusjonen.

~~Franz~~ Er drøfta i Steigens KK-kronikker (1&2).

Nye produktivkrefter vil skjerpe motsigelsene i systemet ytterligere. Produktivkreftenes enorme utvikling kontra et skrumpende verdensmarked.

4. Den sosialdemokratiske kapitalismen. Allmenn tendens til statsdrift under kap., men hv. hjelper det?

Linja med "konkurransesevnen" vil føre mots. over på det internasjonale plan. skjerpa krig om et skrumpende marked. Kritikk av sosialdemokratiets ideologi, jfr. Førdes bok og Reiulf Steens kronikker.

5. Norsk økonomi knytta til den internasjonale øk. Kriser i den forplanter seg hit.

6. Alt i linja for langtidsbudsjettet ligger den neste overproduksjonskrise innebygd. Produktivkreftene skal vokse voldsomt i noen få sektorer, offentlig nedskjæring vil skape arbeidsløshet og politikken med å holde lønningene nede vil svekke avsetningsmulighetene for hjemmemarkedsindustrien. Ensidig vekt på oljeøkonomien (monokultur), vil gjøre øk. mer sårbar

7. Kritikk av Furre/Slagstad-veien til sosialismen. Jfr. Steigan tredje KK-kronikk.

NB

DETTE TEMAET BØR DISKUTERES GRUNDIG PÅ SOMMERLEIRKONF.
FORDI DET ER MYE USIKKERHET OG VAKLING Å HOLDE STYR PÅ.

Opplegg for sommerleirdiskusjon om krig/fred

Vårt erfaringsgrunnlag peker entydig på at det er en generell enighet om partiets forsvars- og fredspolitik, men en god del uengighet om partiets linje i forhold til Nato og fredsorganisasjonene som er i sving. Grunnlaget for uengigheten er ulikt. Mesteparten har rot i pasifistisk påvirkning. Noe kan spores tilbake til uengighet om styrkeforholdet Sovjet/USA.

Vi ønsker å reise debatt om disse sakene så målretta på konkrete, aktuelle oppgaver som mulig. Her et opplegg for disposisjon av innledningen og debatten:

1. Innledninga

- A. Teoretisk avklaring på skillet marxismen-leninismen og proimp. pasifisme. Lenin- Bernstein.
- B. Hvordan sto antikrigsbevegelsen i 30-åra? Vise at den var sammensatt av ei riktig og ei feilaktig linje, trekke spesielt fram vaklinga rundt styrking av mindre imperialistiske lands forsvar.
- C. Illustrere den borgerlige fredslinja i 30-åra.
- D. Bruke "Kvinner for fred", SV-programmet, "Fredsmarsjen" som illustrasjon på hvordan de feilaktige linjene fra 30-åra er satt i system. Bruke vår politikk som eksempel på at de bra sidene er videreutvikla.

Alt dette kan gjøres innafor ramma av 20 minutter.

- E. Hva kan vi gjøre? Propagandere Kvinnefrontens initiativ. Propagandere fagforeningenes rolle. Konkretisert på kampen mot atomvåpen, Norden som atomfri sone.
- F. Gå gjennom Norden som atomfri sone, en del vakling på dette. Dette tar 15 minutter.

G. Nato. Trekke tre poenger:

- Hva betyr det å gå ut av kommandosystemet.
- Hva betyr det å melde seg helt ut.

- Hvem jobber mot Nato i vår og SVs linje.

- Har vår strategi og taktikk noen mulighet for å vinne oppslutning.

Debatten konsentreres rundt to saker:

1. Hvordan bekjempe pasifismen og organisere en antikrigs-beyegelse på et grunnlag vi kan støtte. Fredsmarsjen og Norge som atomfri sone.
2. Skal vi støtte en parole om Norge ut av Nato i dagens situasjon, - eks. 1.mai, KNUAN.

Innledningen vil ta ca. 50. minutter.

Debatten bør gi rom for 90 - 120 minutters diskusjon.

Et alternativ som jeg er skeptisk til er gruppediskusjon og plenumsdebatt etterpå. Min skepsis ligger på at dette er en frivillig, åpen diskusjon med blant annet folk fra KF-leiren som gjør det trøblete med gruppeinndeling. ~~xxxxxxx~~

Had Wisell
110

Disposisjon til sommerleirinnledning om kvinneundertrykkinga

studier til ku-diskusjonen:

Marx: "Den tyske ideologi" kap 1 "Feuerbach". Spesielt avsnittene om arbeidsdeling. I PAX-utgaven av Marx' verker i utvalg 2: Fra 3. avsnitt s. 61 til siste avsnitt s. 65 og fra 1. avsnitt s. 68 til 2. avsnitt s. 77. I engelsk utgave kan man lese etter kapitteloverskrifter.

AKP's prinsippprogram 1980: s. 94-99 (om sosialismen, oppheving av arbeidsdeling og kvinnefrigjøring) og s. 37-41 (om kvinneundertrykkinga).

I Utgangspunkt: opprydning i teoretiske standpunkter

Det er etter min mening to teoretiske standpunkter det er nødvendig å rydde opp i forat vi skal komme videre i vår kvinnepolitikk:

For det første: at kjerna i kvinneundertrykkinga er at kvinnene er utestengt fra den samfunnsmessige produksjonen.

For det andre: at arbeidsdelinga mellom kjønnene er av helt underordna betydning for kvinneundertrykkinga.

Disse standpunktene har dels eksistert som uttalte standpunkter i vår politikk, dels som uavklerte teoretiske spørsmål. Jeg har ikke tenkt å gå nærmere inn på hvordan de har kommet til uttrykk.

Hvorfor er det nødvendig å rydde opp i disse spørsmålene?

For det første fordi dette er spørsmål som det faktisk finnes debatt og motsigelser rundt idag, både i våre egne rekker og

innafor kvinnebevegelsen og det politiske liv forøvrig.

(Jfr. f.eks. debatten om reservearmeen, barneloven, kvinner for fred osv.)

For det andre fordi det standpunktet vi tar til disse spørsmåla har betydning for linjene våre i kvinnekampen, både på kort og lang sikt. Teorien er et helt nødvendig våpen for de som skal slåss og ta standpunkt i kvinnekampen, enten det er snakk om kvinnekader eller andre. Hvordan skal vi ellers kunne slåss f.eks. mot KK's prioritering av kvinnestoff, mot nedprioritering av daghjemskampen i KP, mot Gaukatores linje for å opprettholde kjønnsmessig arbeidsdeling i familien osv?

For det tredje fordi det etter min mening er en økende reformistisk tendens i våre rekker. Som gir seg uttrykk i en ideologisk oppløsning (Marx er død), manglende tro på sosialismen, økende illusjoner om kapitalismen og om Arbeiderpartiet. Grunnlaget for en slik reformisme er i aller høyeste grad til stede også i kvinnespørsmålet, og denne tendensen må møtes bl.a. med teori.

II Kjerna i kvinneundertrykkinga er ikke utestenging av kvinnene fra samfunnsmessig produksjon.

Særegen undertrykking av kvinnene som kjønn finnes i alle klassesamfunn, fra slavesamfunnet til kapitalismen, og det er heller ingen sosialistiske samfunn som har opphevet denne undertrykkinga til nå. Men det er ikke slik at kvinnene under alle samfunnsforhold har vært fullstendig utestengt fra samfunnsmessig produksjon. Kollontay viser bl.a. i "Kvinnans ställning..." tvertimot hvor store variasjoner det har vært i kvinnenes forhold til produksjonen. (eksempler).

I dagens kapitalistiske verden er virkeligheten heller ikke så enkel. I det kapitalistiske Sovjet deltar f.eks. kvinnene i arbeidslivet i omtrent samme omfang som menn. Og innafor hovedtyngden av de vestlige kapitalistiske landene (OECD) er tendensen en kraftig økning av kvinnenes sysselsetting siden slutten av verdenskrig 2.

Men den økende kvinnesysselsettinga har ikke ført til frigjøring av kvinnene eller til oppheving av den særegne kjønns-

undertrykkinga. (selv om en ikke skal undervurdere den betydninga det har for kvinnenes samfunnsmessige stilling at de deltar i arbeidslivet!) Det som dagens virkelighet viser med all ønsket tydelighet er at undertrykkinga består.

For det første er kvinnene fortsatt bundet til familien, til privat barneomsorg og husarbeid. For det andre er kvinnene fortsatt annenrangs på arbeidsmarkedet: de plasseres i egne yrker, de settes på egen lønn, de får de dårligste jobbene og kommer seg sjelden oppover i stillingsstrukturen.

(noen eksempler fra kvinneundertrykkinga i dagens Sovjet).

Kollontays oppsummering: "Kvinnan kan aldri frigjøras och erkännas som mannens jämlike under kapitalismen, oavsett om hon deltar i produktivt arbete eller ej. Tvärtom uppstår en mötsetning mellan hennes roll inom ekonomin och hennes beroende och rättslöshet inom familj, stat og samhälle." (s 125)
Engels: "Først storindustrien i våre dager har åpnet veien men på en slik måte at når hun fyller sine plikter i familien.. (Jeg har ikke Engels for hånden, les selv Familien.. s. 76)

Å holde fast på standpunktet at utestenginga fra produksjonen er det sentrale i kvinneundertrykkinga, vil være å holde fast ved et feilaktig syn på virkeligheten og på feilaktige linjer i kampen:

For det første å lukke øynene for den utviklinga som har skjedd og stadig skjer foran nesa på oss. Det må bli slutt på at ethvert RV-program o.l. kommer med de samme dystre spådommene om at kvinnene skal sendes tilbake til kjøkkenbenken, uansett hva som faktisk er de viktigste tendensene i tida.

For det andre å holde fast på den linja at når kvinnene først har fått arbeid, da er frigjøringa nær. Jfr. f.eks. vår analyse av sosialismen, der arbeidsplasser til alle kvinner har vært det helt sentrale spørsmålet, mens kvinneundertrykkinga forevrig har vært redusert nærmest til ideologiske rester. (mer om det senere). Jfr. også vår undervurdering av de fleste andre områdene i kvinnekampen i forhold til kravet om rett til arbeid.

III* Det er et mål for kvinnekampen å oppheve hele den samfunnsmessige arbeidsdelinga mellom kjønnene.

Marx opererer i Den tyske ideologi med arbeidsdelinga i familien som en opprinnelig arbeidsdeling: "I og med arbeidsdelinga, som danner grunnlaget for alle disse motsigelsene og som på sin side igjen beror på den opprinnelige arbeidsdeling innen familien og samfunnets oppdeling i enkelte familier, som igjen står i motsetning til hverandre, oppstår samtidig også fordelingen (---)" (pax utg. s. 73). Det primitive og latente slaveriet i familien blir dermed den første eiendom, som også omfatter disposisjonsrett over arbeidskraft.

På linje med de andre store samfunnsmessige arbeidsdelingene (mellom by og land, mellom håndens og åndens arbeid o.s.v.), har denne arbeidsdelinga også eksistert i alle classesamfunn,

men de konkrete uttrykkene for den har vært forskjellige under forskjellige samfunnsforhold. Det som later til å ha vært alment, er imidlertid at kvinner har dominert det private husholdsarbeidet, mens menn har dominert de mest framskredne økonomiske sektorene og de politiske og ideologiske maktsentrene.

I tråd med vår linje når det gjelder de andre samfunnsmessige arbeidsdelingene, må det være et mål å oppheve arbeidsdelinga mellom kjønnene. Denne kampen vil være en hovedsak under sosialismen, men den må også være retningsgivende for kvinnekampen idag.

Å overse betydninga av arbeidsdelinga mellom kjønnene, betyr å bomme på et hovedpoeng i debatten om kvinnespørsmålet. Det foregår en skarp linjekamp omkring dette spørsmålet idag, og den vil fortsette til langt inn i sosialismen:

- Det har alltid vært en sterk retning innafor feminismen som har villet oppretholde den kjønnsmessige arbeidsdelinga. Dette er en motsigelse som den borgerlige kvinnebevegelsen aldri har løst. I den kvinnelige delen av fredsbevegelsen har dette synet stått særlig sterkt, jfr. Kvinner for fred idag som står på solid historisk grunn i så måte. Retninga finnes sterkt representert i dagens kvinnebevegelse. Stikkord: kvinnekultur, myke verdier, oppvurdering av kvinnes omsorgsfunksjoner, husmorlønn, barneloven.

- Debatten om kvinnes stilling i den revolusjonære bevegelsen, hos oss på berget, i frigjøringsbevegelser rundt i verden, under sosialismen. Stikkord: Gaukatore, hvem holder sommerleirinnledninger om økonomi og internasjonale spørsmål. Noen eksempler fra frigjøringsbevegelser: Eritrea, Mosambique,

Guinea-Bissau (kvinner i frønten eller kvinner bak fronten).

IV Kvinneundertrykkinga under kapitalismen

Kapitalismen har gitt kvinnene formell likestilling og frihet. Unntak: som familiearbeidskraft er kvinnenes arbeidskraft ikke fri (jfr. gardbrukerkjerringa). Og den formelle likestillinga er ikke gjennomført i familien. (jfr. skatteregler, trygderegler o.a.).

Kapitalismen har også lagt et materielt grunnlag for frigjøring av kvinnene:

- Den har trukket kvinnene i masseomfang ut i samfunnsmessig produksjon.
- Den har sluppet kvinnene til på mange områder i samfunnet der de tidligere var (mer eller mindre) utestengt.
- Den har revolusjonert husarbeidet slik at mulighetene for å oppheve husslaveriet er tilstede. (husholdningsmaskiner, fabrikkproduksjon av mat, klær osv.)
- Den har skapt samfunnsmessig organisering av arbeid som tidligere var knyttet til familien: omsorg for barn og gamle, oppdragelse osv.
- Den har gitt kvinnene kontroll over egen reproduksjon gjennom prevensjon, friere adgang til abort osv.

Dette er viktige historiske framskritt som i virkeligheten er en minelegging under kvinnenes tradisjonelle binding til familien og ufrie og underordna stilling i samfunnet. Utvikling av kvinnenes stilling under kapitalismen er det beste bevis på Lenins tese om at sosialismen bare kan bygges på kapitalismens ruiner. De historiske framskrittene under kapitalismen vil utgjøre grunnmuren for frigjøringa av kvinnene under sosialismen

På tross av de historiske framskrittene, kan ~~frigjøring~~^{likestilling} av kvinnene ikke bli annet enn tomme fraser under kapitalismen.

For det første fordi de ikke vil bli reelle for den store massen av kvinner. Daghjem til alle, full rasjonalisering av husarbeidet, full kontroll over egen reproduksjon ... vil ikke bli realisert under et økonomisk system som bygger på utbytting og jakt på maksimal profitt.

For det andre fordi familien ikke vil bli oppløst som økonomisk enhet så lenge det er kapitalisme. Kapitalisme betyr privat forsørging av uproduktive, privat omsorg og privat husarbeid. Kapitalen profitterer på kvinnenes gratisarbeid, på det private forsørgingssystemet og at kvinnene står med ett bein tilbake i familien og fortsetter å være marginal, fleksibel, pliktoppfyllende, dårlig organisert og lite kampdyktig arbeidskraft når de er i arbeidslivet.

For det tredje fordi kvinnene under kapitalismen har en særstilling på arbeidsmarkedet, som ikke har vist noen tegn på å skulle forsvinn med økt yrkesdeltaking. Særstillinga kommer til uttrykk i følgende forhold:

For det første at kvinnene fungerer som kapitalens reservearmé

Den bindinga som kvinnene har til familien, gjør dem spesielt egnet til det. De kan mobiliseres ut for å ta et krafttak, og de kan sendes tilbake til familien når det ikke lenger er bruk for dem.

For det andre fungerer kvinnene som tilleggsarbeidskraft.

Dvs. arbeidskraft som ikke skal forsørge seg selv ved eget arbeid men som bare skal skaffe et tillegg til en familieinntekt.

Marx viser i Kapitalen hvordan denne funksjonen virker til å presse de mannlige arbeidernes lønninger ned, og dermed øke ut-

byttinga av arbeiderklassen: Kapitalen får tilgang til flere arbeidskrefter for samme lønn.

At kvinnearbeid var tilleggsarbeid hadde for 100 år siden det ^{inntil 50 år siden} klare uttrykket at en kvinnelønn = $\frac{1}{2}$ mannlønn. Kampen for likelønn dreide seg opprinnelig om å få vekk de egne kvinnelønningene. Idag finnes det ikke lenger kvinnelønninger i den betydninga, nå finnes det isteden en rekke kvinneyrker der lønningene ligger langt under den gjennomsnittlige verdien av arbeidskrafta, og som det altså ikke er mulig å forsørge seg selv på. Videre fungerer kvinner som deltidsarbeidere, sesongarbeidere o.a. noe som også er uttrykk for at det arbeidet de utfører er et tillegg. Og deltidsarbeidet øker, en vesentlig del av den økte kvinnesysselsettinga utgjøres av deltidsarbeid. Deltidsarbeidet har i stor grad vært ønsket av kvinnene selv, idag er det en økende tendens til at arbeidsgiverne organiserer deltidsstillinger for å utnytte den kvinnelige arbeidskrafta maksimalt.

For det tredje eksisterer det på arbeidsmarkedet en gjennomført arbeidsdeling mellom kjønnene. I praksis er arbeidsmarkedet delt i to, både horisontalt og vertikalt: Horisontalt finnes det en deling i mannsyrker og kvinneyrker, en deling som både går gjennom ulike industrier, bransjer og sektorer, og innafor dem. Kvinnenes yrker er gjennomgående mindre faglærte, og finnes innafor stagnerende og lavproduktive sektorer, i motsetning til menns, som krever høyere faglæring og finnes innafor ekspanderende og høy-produktive sektorer med avansert teknologi. Vertikalt går arbeidsdelinga mellom underordna stillinger dominert av kvinner, og overordna stillinger dominert av menn. Selv innafor kvinnedominerte yrker, er menn gjerne overrepresentert i toppstillingene.

Kvinnespørsmålet underkne kapitalismen framtrer altså som en stadig skjerpning av flere motsigelser: Mellom kvinnenes rolle i økonomien på den ene sida og bindinga til familien på den andre. Mellom den formelle likestillinga på den ene sida, og den reelle underordninga gjennom arbeidsdelinga på den andre. Mellom samfunnsmessig organisering av det tradisjonelle kvinnearbeidet på den ene sida, og privat omsorg og privat forsørging på den andre.

Utfra dette kan vi utlede noen viktige kampområder:

Kamp for å frigjøre seg fra familien:

Barnehager, rett til å forsørge seg sjøl (altså mot sementering av deltid bl.a.), for likestilling i familien, for ~~skilsmisse~~ rett til skilsmisse når familien er basert på undertrykking, mot alt unødvendig husarbeid, morsmyter og dårlig samvittighet.

Kamp for fagorganisering og faglig aktivisering:

Lønnskamp og kamp for nødvendige rettigheter, men også kamp for å bli likestilt som arbeidskraft, for å få hjertet ut av familien og inn i samfunnet, og for å motvirke konkurranse i arbeiderklassen.

Kamp mot den tradisjonelle arbeidsdelinga:

Kvinner inn i mannsyrker, kvinner inn i heltidsjobber, kvinner inn i mer ansvarsfulle og selvstendige stillinger. Kvinner ut av sosial~~utvalg~~^{utvalg} og inn i finansutvalg, kvinner inn i ledelsen i fagbevegelse og partier. Kvinner inn i mannsdrettene. Kvinner inn som stridende i forsvaret.

V Kvinnene og sosialismen

Grunnmuren som kvinnenes frigjøring skal bygges på, vil i stor grad være lagt under kapitalismen. Men det betyr ikke at sosialisme vil være noe se

Jeg mener at prinsippprogrammet vårt gir for store illusjoner om det. Sosialismen vil komme til verden full av kapitalismens fødselsmerker, både i basis og i overbygning, og det vil være en lang periode full av kamp ~~for~~^{der} disse fødselsmerkene skal fjernes og det gamle litt etter litt avløses av det nye.

Vi vet for lite om kvinnekampen og sosialismen, og vi trenger å studere dette spørsmålet mye grundigere, bl.a. ved å sette oss inn i de historiske erfaringene som er gjort og vurdere dem. Men vi vet likevel nok til å si noe om hvilken retning kampen vil måtte få:

- Kamp for å få kvinnene inn i produksjon og annet samfunnsliv.
- Kamp for å oppløse familien som økonomisk enhet.
- Kamp for oppheving av hele den kjønnsmessige arbeidsdelinga, i arbeidsliv, politikk og på alle andre områder.

Linjekampene på kvinnespørsmålet vil fortsette under sosialismen.

Eksempel fra Sovjet:

Lenin: Enhver kokkepike skal lære seg å styre sàaten.

Kollontaj: oppvurdering av morsrollen og av kvinnenes rolle i revolusjoneringa av dagliglivet.

Krupskaja: advarer mot ny arbeidsdeling mellom kjønne under sosialismen, der kvinnene tar dagliglivet og mennene statsstyringa.

Stalin: oppvurdering og belønning av kvinnene som fødmaskiner.